

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Sacra Matthaei Raderi E Societ: Iesv

Rader, Matthäus

Monachii, 1614

II. De accusatione sui, & alterius excusatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42973

DE ACCVSATIONE SVI ET ALTERIVS EXCV- satione.

CAPVT II.

Qui familiari consuetudine quo-
rumcunque siue propinquorum,
siue amicorum impensius dele-
ctantur, etiam vitiis eorum non
tam grauitur offenduntur, quin illis velum
obtendant, & velut aduocati culpas quibus-
cunque possunt rationibus eleuent extenu-
entque, non secus ac parentes distortam ma-
le natōrum naturam excusant, quemadmo-
dum Venusinus canit:

*At pater ut gnati, sic nos debemus amici
Si quod sit vitium, non fastidire; si rabonem
Appellat patrum pater: & pullum male parum
Si cui filius est: ut abortiuus fuit olim
Sisyphus: hunc varum distortis cruribus, illum
Balbutit scaurum prauis fultum male talis.
Parcius hic viuunt, frugi dicatur; ineptus
Et iactantior hic paulo est, concinnus amicis
Postulat ut videatur, at est truciulentior atq;
Plus a quo liber, simplex fortisq; habeatur,*

DDD 5

Caldier

*Horatius
Serm. 2.
Sat. 3.*

*Caldior est, acres inter numeretur. opinor
Hæres & iungit, iunctos & servat amicos.*

*Deira, l. 2.
c. 30.*

Idem latinæ sapientiæ conditor Seneca docet: *In his, inquit, naturam excusamus, voluntatemq; facientium. Puer est (qui peccauit) atq; donetur, nescit an peccet. Pater est: aut tantum profuit, ut illius iam iniuria ius sit: aut fortasse ipsum hoc meritum eius est quo offendimur. Mulier est, errat. Seruus: iussus est, necessitati quis nisi iniquus succedet? Læsus est; non est iniuria pati, quod prior feceris, &c.*

*Sed nos virtutes ipsas inuertimus, atq;
Sincera cupimus vas incrustare. probus quis
Nobiscum viuit, multum demissus homo illi
Tardo cognomen pingui damus.*

Simplicior si quis-----

*Communi sensu planè caret inquit. Eheu
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!*

*Humanè igitur & piè cum sapientissimo,
ac fortissimo principe Constantino facit, qui
aliena vel tacet, vel dissimulat, vel regit, vel
Terent. excusat, ut ille Mitio apud Comicum. Eramat
æquitas numinis hoc genus innocentium
per se tueri, illorumq; causam, suam arbitra-
ri, ut ex subiectis piorum historiis
apparebit.*

PAFNVTVS ADOLES-
cens innocens furti postula-
tus, se non excusat, sed tãquam
reus veniam orat.

I.

Magnus auctor, & multorum sæculorũ *Cassianus*,
fide certus, de Pafnutio propemodum
ephebo narrat, quanta inter eremi cultores
constantia virtutẽque vixerit, vt natu iam
grandes Patres illum in consilium seniorum
admittere non dubitarint. Quod adeo tor-
sit vicini oculum inuenis, vt illi turpissimam
furti maculam impingere non vereretur, sed
quomodo illam Pafnutius agnoscendo ma-
gis quam negando expunxerit, exponit *Cas-
sianus* :

Itaq; cum tantæ in pueritia sua ef-
set virtutis & gratiæ: vt etiam præclari
ac summi id temporis viri grauitatẽ
eius & immobilẽ constantiã miraren-
tur, eumq; licet minor esset etate, pro
virtutũ tamẽ merito senioribus exæ-
quarẽt, suoq; ordini duerent inferẽ-
dum: liuor ille qui aduersum Ioseph
patrĩ.

patriarcham fraternos quondam animos instigauit, quendam de numero fratrum zeli igne succendit. Qui neuo quodam ac macula pulchritudinem eius cupiens deformare, hoc genus malignitatis excogitat, vt oportunitatem temporis captaret, quo Pafnutius ad Ecclesiam die dominico processurus abesset à cella. In quâ furtim irruens, codicem suum inter eius plectas, quas de palmarum foliis solebat intexere, latenter abscondit: ac de concinnata factione securus, ipse quoq; velut puræ ac simplicis conscientie ad Ecclesiam venit. Cumq; celebrata omnis fuisset ex more solemnitas, querelam Sancto Isidoro, qui ante hunc Pafnutium eiusdem eremi presbyter fuit, coram cunctis fratribus detulit: asserens sibi codicem de cella furto fuisse sublatum. Quæ eius querimonia cum ita cunctorum fratrum, præcipueq; presbyteri animos permouisset, vt quid primum suspi-

suspicio
non h
ratio
lic fac
tulerat
in Ecc
que c
cellul
bus s
iniun
uolue
cellul
plecta
cant,
rat, re
tores
coram
tius, li
eerita
ti crim
totum
suppl
diæ su
si mac

suspi-

suspicaretur, quid uero decernerent non haberent: summa cunctis admiratione percussis, de tam inauditi illic facinoris nouitate: ille qui rem detulerat accusator vrgebat, ut retentis in Ecclesia omnibus, missi electi, qui que cunctorum singillatim fratrum cellulas scrutarentur. Quod cum tribus senioribus à presbytero fuisset iniunctum, vniuersorum cubiliare uolentes, ad extremum in Pafnutij cellula absconditum codicem inter plectas palmarum, quas illi siras uocant, sicut eum insidiator occulerat, reppererunt. Quem cum inquisitores confestim ad Ecclesiam delatum coram omnibus protulissent: Pafnutius, licet de conscientia sua esset finceritate securus, tamen velut qui furti crimen agnosceret, satisfactionis totum tradens, locum poenitentiae suppliciter postulauit: hoc verecundiae suae modestiaeque prospiciens, ne si maculam furti uerbis conaretur abluere

luere, insuper etiam mendacij nota-
retur, nemine scilicet aliud, quam id
quod inuentū fuerat, suspicante. Cū
quē de Ecclesia nō tam mente deiecit
quam iudicio Dei fidens protinus ab-
scississet, profusus in oratione iugiter
lacrimis, triplicatisq; ieiuniis, summa
se etiam in conspectu hominum mē-
tis humilitate prostravit. Sed cum
duabus ferme hebdomadibus ita se
omni contritione carnis ac spiritus
subiecisset, vt die sabbathi, vel domi-
nico, nō ad percipiendā comunio-
nem sacram, sed ad prosternendū se
in limine Ecclesiæ, atq; ad veniā sup-
pliciter postulandam matutinus ac-
curreret, nequaquam passus est eum
occultorum omnium testis, & cogni-
tor vel à se amplius conteri, vel ab ali-
is infamari. Nam quod ille inuentor
sceleris, rei suæ fur improbus, laudis
alienæ callidus infamator, nullo ho-
minum teste occulte corniserat, per
diabolū, qui criminis ipsius inuentor
fuerat,

fuerat,
dirissim
occult
onum
qui co
immu
est, vt
rum il
rum c
imper
ne ipsi
tia sing
exclus
virtus
vsque
quam
tur, ali
hanc a
reserua
bus cu
& cuiu
cus de
nomē
& finē

fuerat

fuerat, publicauit. Arreptus namq; à
dirissimo dæmone, cunctas factionis
occultæ patefecit insidias: criminati-
onumq; ac fraudū idem fuit proditor
qui commentor. Ita autē spiritu illo
immundo grauiter diuque vexatus
est, vt ne orationibus quidem sancto-
rum illic consistentium, qui diuino-
rum charismatum merito dæmoniis
imperabant, potuerit emundari; sed
ne ipsius quidē Isidori presbyteri gra-
tia singularis, crudelissimum ab eo
excluserit veteratorem, cui tanta erat
virtus domini largitate collata, vt ne
vsque ad limina quidem eius, quis-
quam arreptitius, qui tardius sanare-
tur, aliquando perductus sit: Christo
hanc adolescenti Pasnutio gloriā
reſeruante, vt illius tantum orationi-
bus cui insidiatus fuerat, purgaretur,
& cuius laudi aliquid inuidus inimi-
cus decerpere se posse crediderat, ei
nomē proclamans & delicti sui ueniā,
& finē supplicij præſentis acciperet.
Hæc

Hæc ergo illa in adolescentia sua fuerat indolis iam tunc indicia præfigurans, lineas quasdam perfectionis illius quæ erat maturitate ætatis augenda, adhuc in annis puerilibus designauit. Si igitur ad culmen virtutis eius volumus peruenire, talia nobis exordiorum fundamenta iacienda sunt. Quid potuit hoc facto Pafnutij fieri illustrius? Adamus ipse post fatalis maligustum, si à Deo violatæ legis accusatus, delictum supplex agnouisset, pacemque orasset, tam graui pæna nunquam plexus esset, sed quia culpam obliquè in ipsum auctorem legis transferre conatus dixit: *Mulier quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno & comedi, et* si diceret: Tu ipse peccati mei maximus auctor es, qui mihi Euam sociam vitæ dedisti, absque qua fuisset, nunquam pomum contigissem. Ita infelix Adam facinus quod deprecando mitigare debebat, excusando se, Deumque ipsum accusando opere maximo cummulauit. De qua re copiose S. Gregorius (lib. 22. Moral. c. 13.) cuius verba adnumero: Qui cum argueretur à Domino, quod de ligno vetito contigisset, illico respondit: *Mulier quam dedisti mihi sociam, ipsa mihi dedit de ligno & comedi.*

Gen. 3.

comedi. L
dit dice
quippe
transgr
deleren
Cumqu
muliere
culpam
dam D
auctor
culpam
in para
us post
defend
eorum
perpetr
Cre
sicut &
vanitat
per aliq
rotheu
cum ac
rum pr
à sacris
aut som
tit, sed f
cordia
caput d

comedi. Ipsa quoque mulier inquisita, respondit dicens: *serpens decepit me, & comedi.* Ad hoc quippe requisiti fuerant, vt peccatum, quod transgrediendo commiserant, confitendo deleant. Et mox infra idem Gregorius: Cumque excusare peccatum voluit vir per mulierem, mulier per serpentem; auxerunt culpam, quam tueri conati sunt: oblique Adam Dominum tangens, quod ipse eorum auctor extiterit, qui mulierem fecit: Et Eua culpam ad Dominum referens, qui serpentem in paradiso posuisset. Concludit S. Gregorius post pauca: Sic ergo reatum suum, dum defendere moliuntur, addiderunt vt culpa eorum atrocior discussa fieret, quam fuerat perpetrata.

*Legat. & 3.
August. de
civit. Dei
lib. 14.*

Credo ego à nulla alterius accusatione, sicut & in sui excusatione, orationis abesse vanitatem & mendacium, sed inter vera semper aliquid falsi aspergi, quod insignitè Doctrotheus doctrina de mendacio confirmat: cum accusatur pigritia, neglector nocturnarum precum, rogaturque quid solus abfuerit à sacris vigiliis! non accusat suam inertiam aut somnolentiam, nec veniam desideria petit, sed febri, inquit, tentatus (acri nempe sordida) & vertigine capitis, viribus defectus, caput dolens *κακὸς ὄμμα* & decubui, & alia

EEE

sexcen-

sexcenta mendacissimus excusat, ne rem falsus, noxiam leui poena expiare cogatur. Luet verò nocens iste,luet, & multo grauius olimluet,nisi maturè sibi numen lacrimarum flumine propitiarit. Quam verè pater ille rogatus,quæ via recta duceret ad salutem? sui ipsius,inquit, assidua reprehensio, acclamatum est ab omnibus vt sapientissimo verissimo,que dicto. Nec falso Pastor totum virtutum chorum ad vnius domum, quæ sui esset accusatio,commigrasse. Nam vbi teipsum ex animo culpaueris, fastum extemplo occidis, & gratissimam Deo modestiam tibi concilias,quæ velut hospita virtutum, vti ferrum magnes ad se totum hoc gynæceum Charitum, & cœlestium Gratiarum trahit ac inuitat;vsque adeo inimica superbo numinis hosti, & Acheruntico tyranno, vt præsentiam illius nō minus ferre quàm ipsius Dei possit.

II.

PRoinde in religiosis Patrum veterum memoriis perscriptum legimus, rogatum ex anachoretis à malo genio (qui corpus infelicitis homuncionis infederat) qui essent in beatorum censum ascribendi, & qui in damnatorum? seipsum mox incusans, Beatos,inquit, nouit beatitatis auctor, inter damnatos mea me peccata meritò ponunt. Ob

hanc

hanc submissionis, inquit, tuæ vocem, cedo loco; nec moratus punctum temporis, fugit ex aliena possessione, & hominem Deo liberum reliquit. Sed hoc plenius ca. 7. Nec ob-
Luc. 18. scurum est, Euangelicum Publicanum suam indignitatē agnoscentem, seipsum inter postremos collocantem, noxas condemnantem, nec lumina ad cæli splendorem tollere audentem, sed assidue pectus manibus plangentem omnium culparum veniam vnico momento impetrasse; cum huius contemptor Phariseus eodem tempore omni cælestium gratiarum copia sit exutus, vti supra memoratum.

III.

ATque vti flectit iram supremi iudicis, qui seipsum iudicat, & dignum vltimis suppliciis agnoscit, ita efferas quoque mentes mortalium sedat, & tanquam affusa vnda omnem iræ tumorem delicit ac placat, cum alter altercanti alteri cedit, veniamq; rei modo rogat, de quo illustris est apud Io. Moschum historia, de duobus quibusdā pontificibus, quorum alter potens, callidus, gloriosus; alter pacatus, tenuis, modestus, quē ille vastus & magnificus pōtifex magnopere premebat, nec causam altercationis ad æquam sententiam lege perducī sinebat. Tum ille
 EEE 2 infe-

inferior non virtute, sed opibus & potentia ad domesticos suos: *Inueni*, inquit, *viam quam vincemus, adeste & quod à me fieri cerneris & facitote.* Agitabatur dies Martyri sanctior, quo cum magna pompa in supplicationem proditurum sciebat antagonistam afflictus praesul. Frequentissimo igitur populo dum Antistes sacro & pontificio cultu in publicum procedit, alter cum toto suo mystarum comitatu ad illius pedes se prouoluit, veniam uti reus precatur, seruum se illius & suos omnes agnoscit & fatetur. Attonitus alter hoc tam inexpectato, paris alioqui dignitate pontificis, exemplo, mox & ipse oblitus sui & omni insolentia factus abiecta in genua procumbit, & : *ignosce Pater*, inquit, *me par erat tibi supplicem fieri, & veniam contumaciae precari, sed viciisti, & me quid officii mei sit optima ratione docuisti. Tu mihi deinceps loco patris & moderatori & doctore eris.* Ita arctissime inter hos amicitia, modestia sequestra & interprete coaluit, nunquam ab eo tempore dissoluta.

IV.

MEmini me legere nobilem sui accusandi formulam apud religiosissimum anachoretarum patrem & magistrum Isaiam Abbatem, quam ad usum nostrum iuuat huius loco

loco adscribere, est enim quasi speculum,
quoddam, in quo se quisque & labes suas, ac
notas animi, maculasque conscientiae depre-
hensas recognoscet. Væ nobis, inquit, *Isaia Abba-
tis accusatio.*
qui in hoc exiguo vitae spacio volup-
tati dediti sumus, quia, ut iniquæ &
breui carnis cupiditati satisfaciamus,
nos iucundissimo diuinæ gloriæ spe-
ctaculo indignos cōstituimus. Væ no-
bis quia corruptio incorruptionem
non possidebit. Et nos, incorruptio-
ne contempta, corruptionis cupidi-
ne furimus & insanimus. Væ nobis
qui carnem nostram, quæ in putredi-
nem est resoluenda, & vermium esca
futura, in peccatis fouemus & enutri-
mus, nec ignem, in quo sumus perpe-
tuò excrucianti, nec vermem, qui
nunquam dormit, extimescimus. Væ
nobis, quorum corpus immunditiis
coinquinatum homines pii colunt &
deosculantur, cum tamen simus se-
pulchra dealbata, & mortiferum pec-
catum redoleamus. Væ nobis qui per

intemperantiam & delicias epulari
semen in nobis adaugemus, & idcir-
cò ad nefarias corporum mixtiones
incitatur. Væ nobis, qui mortalita-
tem cum immortalitate non com-
paramus, & diuinam ac formidandā
rectitudinem negligimus. Væ nobis,
qui pigri tardique sumus ad bona,
prompti autem & alacres ad mala.
Væ nobis, qui corpus nostrum, capax
æternæ lucis, tenebris addicimus
sempiternis. Væ nobis, quia Filius
hominis, qui est eiusdem essentia
cum Deo & Patre, pro nobis factus
homo, nō habet apud nos, vbi caput
reclinet; cum vulpes, hoc est, astuti
atque improbi spiritus suas in nobis
sedes struxerunt. Væ nobis, quia
recti corde animas puras & corpo-
ra sua sancta & sine macula sistunt
ante iudicem: nos autem impuras
animas & immunda corpora habentes,
æterni supplicij sententiam audi-
emus. Væ nobis, qui cum omni-

um de.

um dedecorum & flagitiorum simus
studiosi, honorem & gloriam Sancto-
rum flagitamus. Væ nobis, qui cum
damnati simus, & multis peccatis ob-
noxij, tanquam liberi atque infantes
in medio sanctorum & innocentium
versamur. Væ nobis, qui cum simus
erroribus pleni, eos, qui nobis multo
meliores præstantioresq; sunt, mone-
mus & instituimus. Væ nobis, qui tra-
bem habentes in oculo, quàm mini-
mas fratrum festucas acutè cernimus
& iracundè volumus excutere, tan-
quam nihil in nobis sit, quod egeat
reprehensione. Væ nobis, qui graua
fratribus onera atque intolerabilia
imponimus, cum ea nos tanquam
corpore imbecilliores, ne digito
quidem velimus attingere. Væ no-
bis, qui cum diuina & monastica mi-
nisteria recusamus, alios, quæ sint
excolendæ Virtutis officia, docere
non erubescimus. Væ nobis, qui non
solum veterum peccatorum obli-
uisci-

uiscimur, sed recentia depellere, & lacrimis diluere negligimus. Væ nobis, qui cum Dei auxilio & gratia recte viuendi fundamenta iecerimus, nunc ea quæ carnis sunt superstruimus. Væ nobis, qui malis cogitationibus ita delectamur, vt peccata quæ despeximus, memoria repetamus. Væ nobis, qui in edendo bibendoque non præuidemus, quod nobis è crapula bellum oriatur. Væ nobis, quos Diabolus, dum libidinis suggerit cogitata, imparatos & consentientes offendit. Væ nobis qui neglecto diuinorum precum, & sacræ lectionis studio in nugis, & rebus inutilibus dies nostros consumimus. Væ nobis, quorum adeo cæca sunt corda, vt dum lugendis peccatis nostris debemus incumbere, inertia atque otio torpescamus. Væ nobis, qui, cum Deus dicat: Anima quæ peccauerit ipsa morietur: eius assidue peccantis nullam curam gerimus. Væ nobis qui corpus nostrum

nostrum
copia
tes & n
limus
culos
tactu
dignit
plici
nobis
res tan
tem æ
uissim
bis qu
quæ a
imper
conco
tori su
quos
gitati
nos in
spirite
re. Væ
que i
ctoru

nostrum ad peccata procliue ciborū
copia & deliciis ad impuras cupidita-
tes & immundas cogitationes impel-
limus, & improbi hostis iacula, per o-
culos in cor admittimus, & corporū
tactu equi furentes euadimus, neque
dignitatis nostræ, neque æterni sup-
plici rationem vllam habemus. Væ
nobis, qui corporis morbos & dolo-
res tam facile sentimus, in animæ au-
tem ægritudinibus, & vulneribus gra-
uissimis caremus omni sensu. Væ no-
bis quia princeps animæ pars, carni,
quæ ancilla est, seruit, & pars deterior
imperat præstantiori, neque ambæ
concordes atque vnanimis procrea-
tori suo seruiunt Deo. Væ nobis in
quos peccata malis & immundis co-
gitationibus debacchantur, neque
nos inter Dei discessum, & impurorū
spirituum accessum sinunt discerne-
re. Væ nobis, qui tam stulti sumus at-
que imprudentes, vt cum laudes san-
ctorum aucupemur, opera tamen &

EEE 3

actio-

actiones eorum nolumus imitari. Væ nobis, qui neque seruorum metum, neq; mercenariorum studium, nec amorē filiorum in exequendis diuinis mandatis exhibemus. Væ nobis, qui cum pro ineunda hominum gratia nihil aut loqui, aut facere recusamus, iustitiam negligimus & æquitatem. Væ nobis, quos æternum dedecus nihil mouet, & respectus hominum etiam ad peccandū impellit. Væ nobis, qui cum ē pauperibus & obscuris orti parentibus simus, nosmetipsos ignoramus, & paupertatis & ignominie studium professi, inter opulentos & claros viros numerari contendimus. Væ nobis, qui paupertate coacti temperantiam in mundo complectimur, nunc autē ad abstinentiam vocati, saturitatē ventris, & carnis requiē summo studio consecretamur. Væ nobis, qui cum Angeli ad eos, qui Deum timeant, sese adiungant, & Dæmones ad illos, qui Deum spernunt, mandataq;

eius

eius negligunt, accedant, nos societa-
ti Daemonum adscribimus. Væ nobis,
qui diuitibus & potentibus placere
studemus, pauperes autem & suppli-
ces tanquam importunam turbam
auersamur. Væ nobis, qui non ex vir-
tute homines, sed ex opinione pen-
dimus. Væ nobis, cui quæ iusta bona-
que sint definimus, & iudicamus, &
docemus; à iustis autem & bonis ope-
ribus absumus quam longissimè. Væ
nobis, qui terram à lappis & tribulis,
& spinis cæterisque frugum pestibus
diligenter purgamus: animam autem
nostram à prauis & immundis cogi-
tationibus, quæ sanctos Virtutum
fructus excutiunt ac perdunt, Dei ti-
more purgare contemnimus, Væ no-
bis, qui tãta sollicitudine tamdiu tor-
quemur, vt caducum aliquid percipi-
amus à terra, in qua sumus hospites
ac peregrini: temporis autem illius,
quo nobis hinc in perpetuum erit ne-
cessario demigrandũ, nullam omni-

no curam suspicere dignamur. Væ nobis, qui cum de omni actione, de omni verbo otioso, de omnibus denique improbis & impuris cogitationibus rationem reddituri simus apud iudicem seuerissimum, tamen, tanquam liberi simus futuri, nullis reddendis rationibus obnoxij, totum vitæ nostræ tempus sine vlla huius rei sollicitudine transigimus. Væ nobis, quia non solum impia multa nefariaque patrauimus, verum etiam per incredulitatē Dei promissā spreuimus, atque contempsimus. Væ nobis, qui stulto corruptionis studio capti, cum per Euangelium vitæ possemus assequi incorruptionem, rerum terrenarum amore insanientes, æternis incorruptisque bonis nos spoliauimus. Væ nobis, qui in hominum conspectu peccare metuimus: ante oculos autem occulta cernentis Dei impia agentes & peccantes non contremisimus. Væ nobis, qui sermones nostros

stros
verba
liena
quor
pter s
dæm
qui cu
mine
& vit
magn
mus,
acerb
Deus
iudic
ventr
tes, à
Væ n
stra fa
nos t
& ap
incun
liuisc
more
quor

stros

stros non condimus sale diuino, sed
verba inutilia, & ab omni religione a-
liena temerè fundimus. Væ nobis
quorum animi compunctiōe pro-
pter somnum atq; desidiam nostram
dæmones deprædantur. Væ nobis,
qui cum reliquerimus mundum, ho-
mines qui in mundo viuunt, peccatis
& vitiis superamus. Væ nobis, qui cū
magnis reprehensionibus indigea-
mus, eos qui minimis vrgentur vitiis,
acerbissimè castigamus. Væ nobis, si
Deus nos, antequam emendemur in
iudicium adduxerit. Væ nobis qui
ventris nostri sordes non consideran-
tes, à libidine & superbia superamur.
Væ nobis, qui cum assidue corda no-
stra fædis cogitationib⁹ inquinemus,
nos tamen & haberi sanctos volumus
& appellari. Væ nobis, qui vanitatib⁹
incumbentes, pugnare cum vitijs ob-
liuiscimur. Væ nobis, qui hîc sine ti-
more nos peccatis obstringimus,
quoniam illic nos ignis æternus exci-
pict,

piet, & tenebræ exteriores, & vermis
 qui non dormit, & luctus & stridor
 dentiū, & coram angelis & creaturis
 omnibus dedecus sempiternum. Væ
 nobis, quorum animæ confusæ, & a
 pœnitentia alienæ in resurrectione &
 horrendo illo gentium omnium iu-
 dicio, assumptis corporibus suis, cum
 fletu & stridore dentiū, in gemitus &
 luctus, & cruciatus conicientur acer-
 bissimos ac sempiternos. Væ nobis, q
 in illo peregrinationis exilio detesta-
 das oblectationes consecretamur, &
 paradisi deliciarum obliti, contem-
 nimus regnū cælorum. Væ nobis,
 qui propter crudelitatem stultis vir-
 ginibus similes sumus, & oleum, quo
 nostræ lampades illustrentur, benefi-
 cia in proximum conferentes non e-
 mimus. Væ nobis, qui dieb⁹ ac nocti-
 bus Christo preces persoluimus di-
 centes: Domine, domine: & ea quæ
 nobis præcipit non obseruamus. Væ
 mihi, qui lamentationes istas conscri-

bo, neque vllum veræ poenitentię signum ostendo. Væ illis, qui aliis laborant, & sibi ipsi nõ profunt. Væ nobis, qui cum assiduos conscientię nos reprehendentis stimulos sentiamus, nõ erubescimus, nec, rationem actionum nostrarum reddituri, Dei iudicium formidamus. Væ nobis, qui cū turpibus operibus foeteamus, laudibus tamen hominum gaudemus. Væ nobis, qui reb. inanibus occupati, diuini timoris obliuiscimur. Væ nobis, quorum mens studio vanitatis obtunditur & hebetatur. Væ nobis, qui cum Dei patientia nos toleret & expectet, non tamen resipiscimus, nec prauas actiones nostras emendamus. Væ nobis, qui peccatorum nostrorū in præsentia non meminimus. Quoniam paulò post, cum anima erit corpore exuta, omnia quæ vel cogitatione, vel verbis, vel factis admisimus, magno cum dolore nobis in memoria cōscripta perlegemus. Væ nobis, qui

1. Cor. II. qui, cum Apostolus dicat; *Qui manducat panem, vel bibit calicem Domini indignum iudicium sibi manducat & bibit, non diuiscans corpus domini*: nostris immunditiis coinquinati, ad tremenda & formidanda Dei mysteria, veniam nobis ipsi, eorum, quæ nocturnis imaginationibus cogitando fecimus tribuentes accedimus. Qui enim nec puram habet cogitationem, nec castos oculos, nec corpus incorruptum, nec animam mundam, & assidet Deo, is se multis tum carnis doloribus, tum animi ægreditudinibus obnoxium reddit. Et mox in æternos cruciatus, & immensum dedecus incurret. Misere mihi, qui hæc acerbè lacrimans scribo, nec tamen re ipsa pœnitentiam amplector. Heu mihi qui vera dico, sed bona non facio. Heu mihi, qui bona doceo, sed mala committo. Vnde illis qui voluptatis suauitate delinunt peccant, quoniam ad extremum dolore afficientur & ignominia sempiterna.

terna
non d
spolia
mum
minia
dine f
procu
illis qu
quia L
lis qui
quoni
Væ sup
boli d
non ti
implic
vita va
cum, &
musca
sus atq
ab inge
horren
absorb
tis acul
fugere

terna. Væ illis qui lugent, sed peccare non desinunt, quoniam vtili se luctu spoliant. Væ hominibus qui proximum contumelia afficiunt & ignominia, quoniam à charitatis beatitudine sunt alieni. Væ inuidis quoniam procul absunt à Dei benignitate. Væ illis qui student hominibus placere, quia Deo placere non possunt. Væ illis qui personas hominū respiciunt, quoniam à Dei veritate deciderunt. Væ superbis, quia sunt ex parte diaboli desertoris. Væ illis qui Deum non timent, quia pluribus peccatis implicabuntur, & in hac atque in alia vita vapulabunt. Væ nobis, qui pulicem, & lendium, & pediculorum, & muscarum, & culicum, & apum morsus atq; aculeos ferre non possumus, ab ingenti autem dracone, qui fauces horrendas aperit, vt nos deuoret, & absorbeat, omnibusq; pestiferis mortis aculeis vulneret, nec studemus auferre, nec vllum aduersus eum im-

FFF

plora-

ploramus auxilium. Væ nobis quos
 Diabolus voluptatibus, & doloribus,
 & necessitatibus, & omnibus, quæ in
 mundo sunt, fraudibus decipit. Et
 tamen nos à tot malis nolumus li-
 berari. Væ nobis, qui, cum multi-
 totiam annos ab Ecclesia defecerint,
 & orthodoxam fidem conentur la-
 befactare, tamen nec lacrimas fun-
 dimus, neque vllum animi dolo-
 rem ostendimus, nec mores ac vi-
 tam emendamus, vt peccata pecca-
 tis, & incredulitatem malis operibus
 cumulantes, acerbissima nobis sup-
 plicia in gehenna paremus, ac
 sempiterna. Væ nobis, qui post
 conscriptas lamentationes, & fi-
 ne mundi iam aduentante, nec re-
 spiscimus, neque eorum, quæ à no-
 bis in adolescentia commissa sunt,
 poenitentiam agimus, sed miseræ
 senectuti maiora & grauiora in di-
 ces imponimus onera peccatorum.
 Væ nobis, quos, cum varijs corpo-
 rum

rum morbis erubescamus, non pudet, miseras animas nostras, & corporum flagitijs & peccatis foedissimis ægrotare. Væ nobis, quibus per ignem, super maris undas ebullientis, est transeundum, ut unusquisque nostrum in suo corpore accipiat, prout gessit, siue bona, siue mala. Væ nobis, qui tenebrosum illud, & materiæ expers incendium, æternumque, atq; amarum fletum & stridorem dentium non consideramus. Ablato enim flammæ splendore, Deus in illo igne relinquit vrendi vim & obscuritatem, quo magis impij & peccatores excrucientur. Hei mihi, misera anima mea, quoniam assiduus dolor & cruciatus cor meum affligit: quia malitia prudentiam immutauit, corruptio vicit incorruptionem: mendacium texit veritatem: mors vita superior fuit: terrena, caduca, & breuia, cælestibus, perpetuis & sempiternis sunt commutata: ab-

iccta & odio digna, vera Christi charitate & grauitate dulciora sunt habita-
 aciucundiora. Error ex animo meo
 depulit veritatem. Dedecus & igno-
 miniam pro veris laudibus, & gloria
 sum amplexus. Amaritudinem pro
 dulcedine degustaui, terræ fuliginē
 pro cœlorum regno dilexi. Inimicus
 ab omni vera pulchritudine abhor-
 rens, cordi meo tenebras offudit, &
 cognitionis lumen deleuit è mente
 mea. Heu me miserum & infelicem
 quem Diabolus suis implicitum reti-
 bus cepit, ac supplantauit, & è tanta
 sublimitate deiecit. In cursu confra-
 ctus cecidi. Vani fuerunt sudores mei.
 Quis vicem meam non lugeat? Quis
 me inanibus consumptum laboribus
 non lamentetur? Quis me in portu
 naufragium facientem non miseri-
 cordia prosequatur? Miseremini mei
 miseremini mei, saltē vos amici mei.
 Et benignum, quique à nullis vincit
 tur malis, Dominum meum Iesum
 Christum

Christum supplices deprecamini, si forte misericordia adductus, densissimam Diaboli ab omni pulchritudine abhorrentis caliginē excutiat è mente mea, vt quo in luto verfer, nec surgere curem, tandem aspiciam. Ne forte contractum vitæ meæ tempus omnem mihi spem adimat. Non est dolor supra dolorem meum. Non est plaga similis plagæ meæ. Non est cruciatus par cruciatui cordis mei. Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum. Vulnere mea non sunt gladij vulnera, nec mortui mei sunt mortui in bello. Sed sagittæ inimici acutæ infixæ sunt mihi, meum interiorem hominem excæcarunt. Et infixus sum in limo profundi, & non est substantia. Timor, quē timebam, euenit mihi: & vmbra mortis operuit me. Hei mihi considera anima mea, & vide, quæ præsentia sunt, quam fugacia sint, & quanta cum acerbitate & dolore cito pertranseant, & quantò sint,

FFF ;

tò sint,

rò sint, quæ iam aduentant atque ad-
sunt, acerbiora. Cogita anima, è quā-
tis bonis excidas & quanta spe : &
quantis mox cruciatibus & suppliciis
in perpetuum afficeris. Antequam
igitur super caput tuū lux extingua-
tur, supplex ad Dei clementiam ac-
cede, æterni luminis largitorē ob-
secra & obtestare, vt liberette à deuo-
rante flamma, & tenebris obscurissi-
mis. Quoniam benignitas ipsius est,
hominum peccatis ignoscere, & no-
bis licet misericordia eius indignis,
veniam dare. Cui gloria & imperium
in sæcula sæculorum, Amen.

V.

E Nimvero non admodum graue & diffi-
cile, nec rarum est seipsum culpæ, ne-
mine postulante aut inculante. Imò non in-
frequentè per speciem hanc accusationis
& ignominiz captamus gloriam, vsque adeo
rectis & occultis viis superbia serpit & gra-
fatur ad laudem. Longè diuersa ratio
est illius, qui inter æquales (neque enim hic
de foro aut catastra tractamus) insimulatus
culpæ, postulatus reus, accusatus de vitiis

aut me
tacend
excusa
Patri
nide fu
notari
res for
mihi sa
ret. A
ret lab
quem,
quidan
rarium
Ego ign
pam c
ciperet
uersa a
indign
quit, &
quod i
lerit. e
diceret
sacras l
vt inde
dinem
rum pa
vllum,
deceat l

aut

aut modestè fatetur, aut innocens tacer, & tacendo se reum videri non reformidat, nec excusat. Cuius tibi rei vnum alterumue ex Patrico & Dorotheo exemplum pro corone subiiciam. Commisi, inquit Zosimas, notario cuidam, scitè & eleganter characteres formanti, qui tamen erat monachus, vt mihi sacrarum literarum volumina describeret. Absoluta opera, misit qui mihi nunciarer laborem esse peractum, curarem per aliquem, si videretur, ad me deferri. Audiit hoc quidam ex cætu fratrum, & profectus ad librarium, meo nomine exegit libros, & auertit. Ego ignarus facti, misi ex domesticis quempiam cum literis & tabula rationum, vti reciperet biblia descripta. Notarius animaduersa alterius, qui scripta abstulerat fraude, indignatus se tam fæde circumuentum. Ibo, inquit, & reum postulabo duorum criminum, quod ita in me illuserit, & rem alienam abstulerit. Quod ego cum intellexissem, misi qui diceret amanuensi: Non ignoras mi frater, sacras literas eo nomine comparari à nobis, vt inde charitatem, modestiam & mansuetudinem discamus. Quod si nobis vsus Bibliorum pariat contentiones, non cupio librum vllum, ne altercari cogar, famulum Dei non decet litigare. En ego lubens libri iacturam

FFF 4

faciam,

faciam, dummodo alteri ob hanc causam non molestus sis. Idem porro Zosimas memoro-
lim huius senis (cui volumen ab altero vici-
no fuerat clam subductum) dicebat haud ig-
norasse, quis ille esset, qui codicem furto sub-
legerat, nec tamen vnquam ab eo reprehensum;
quin imò contentius pro eo laborasse, quod
diceret, forte illum magnopere indigere. Mirabatur ergo Zosimas sanctorum viro-
rum erga alios summum misericordiae affec-
tum. Fecit & illius patris mentionem, cui
alter vasa ex cella abstulerat, quæ ipse postea
apud eum deprehendit, sed dissimulauit, se-
queque continuit, quoad alter illa absconderet.
Sed idem deprehensum à præside religio-
forum & in vincula propter furta coniectum,
custodia exemit.

VI.

Narrauit idem Zosimas de eodem, cum
in forum profectus esset, vestis compa-
randæ causâ, & aureum pro illa numerasset,
ac deessent aliquot æra, quæ dum posita ad
pedes vestis, in tabella appendit, accessit quis-
piam vestem ablaturus, quod senex cū animo
aduerteret, consilio rem ex commiseratio-
ne dissimulans, vt alter commodius iacentem
tolleret, crexit se, & extendit quasi libræ di-
scri-

serimini
vestis a
emtor
non r
etiam
quæ re
ius mu
dus est
quæ po
ablata
molest
taque
habere
enim
perind
tenim
mente
Retuli
illum
tione
nunci
tem vi
pra na
vicina
etiam
illum
timis
re, sed

serimina notaturus, quo spacium daret furi
vestis auertendæ. Auertit alter & abiit, &
emtor (quasi illi pallium, non sibi emisset)
non reprehendit aliena tollentem. Adiecit
etiam Zosimas pretium vestis & vasorum,
quæ religiosus ille pater sciens perdidit, cu-
ius multo magis voluntas & affectus laudan-
dus est. docuit enim perinde illi fuisse habere
quæ possidebat, & carere; negligebat illa cum
ablata sunt, eundemq; vultum retinebat, nec
molestia afflictus, nec animo perturbatus. I-
taque quod affirmavi semper, non nocet rem
habere, sed illam cum affectu possidere. Hic
enim si totum mundum solus possedisset,
perinde se habuisset, ac si omnibus careret. E-
tenim ex iis quæ habebat, ostendit liberam
mentem, & ab omni cupiditate remotam.
Retulit de eodem patre Zosimas (vt doceret
illum nec laude fuisse elatum, nec vituperatione
de statu mentis vnquam deiectum) re-
nunciatum illi fuisse, cum propter excellen-
tem virtutum, & admiranda opera quæ su-
pra naturæ facultatem edidisset, à tota gente
vicina quasi pro cælite haberi & coli. Fuit
etiam, vt à malo genio inessus veniret, & in
illum contumeliosè incurreret, palamq; vl-
timis conuitiis laceraret, illo se non auerten-
te, sed attendente quid diceret, & gratias eti-
am agen-

FFF s

am agen-

am agente. *Benedictum*, inquit, *mi frater* sit os tuum à Domino: hoste contra responsante: *ne improbe & voracissime senex hac dicis, ut lauderis; sane* inquit *senex, ita planissime, mi frater, res habet, ut dicis.* Hoc dialogismo peracto quispiam rogauit patrem, vtrum nihil fuerit his maledictis commotus? qui nunquam aliàs tam pacatum se fuisse affirmavit, vt quæ suam animam tum singulari Christi gratia senserit custoditam. Et reuera magnæ gratiæ sunt eiusmodi generi hominum habendæ, & si fortè sis adhuc animi morbis obnoxius, tanquam medici adhibendi, qui vulnera mentis curent. Sin autem sis ab omni animi agitudine liber, tanquam ij, qui tibi beneficiant, & immortalium in cælo bonorum thesaurum concilient.

VII.

Idem interrogatus, qua ratione, si ab alio contemnaris, & cõuitiis appetaris, animus sit ad æquitatē componendûs, ne in iram effervescat? si, inquit, teipsum contemseris, nõ perturbaberis, vti docuit Poemē abbas. Nam si teipsum abieceris, plena animi pace perfrueris. Et subiecit: fuisse quendam secum religiosum fratrem, quem & religiosa veste Deo initiarit, & sæpè postea coercuerit (quod

morum

morum corruptelis esset deprauatus, & vicem illius ob imbecillitatem animi doleret.) Hic ergo, amo te, inquit, mi pater vehementer. Cui ego: Ad huc à nemine tantoperè sum redamatus, quantopere quemquam alium amavi. En affirmas iam nunc me abs te amari, & suadeor ita esse vt dicis. At si quid vsuenerit, quod tibi non arridebit, in amore non perseuerabis. Me verò quæcunq; mihi aduersa ex te nascentur, nunquam ab amore tui auertent. Inter hæc non multi dies fluxerunt, cum ille, nescio quam ob rem, cœpit multa de me sinistrè loqui, vsque adeò, vt etiam in obscœna quoq; verba prorûperet. quæ omnia cognoui: & ipse mecum, Hic, inquam, est cautè à Christo missus, vt omnè animæ meæ vanitatē & gloriam ferro adurat. Ab huiusmodi cōuitiatoribus poteris non mediocrè haurire vtilitatem, si sapias; vt & detrimentū capere ab ijs, qui beatum & sanctum prædicare solent. Hic, qui te incessit maledictis, reuera tibi prodest, quem vt medicum animi interpretor. Ego cum illa mihi renunciata essent, quæ alter in me dixisset, respondi ea, quæ ab illo de me esset sparsa, aperta esse mala, eorūq; minimā partē quæ vidisset: occulta verò in animo latere infinita, quæ nō vidisset. Postea cōtigit vt Cæsarcā petenti occurreret, vbi ille

ille me pro consuetudine complexus oscula-
tusque est, egoque vicissim illum, tanquam
nihil vnquam accidisset, & inter mutuam
consalutationē frequenter me basiabat, nec
ego vllum signum, vel suspicionis, vel tristio-
ris vultus erga illum prodidi, etsi omnia scie-
rem, quæ de me maledicē iactarat. Tum ille
profusus, pedes meos imbre lacrimarum in-
undans: Ignosce pater, inquit, per Christum,
multa enim indigna & atrocia de te dixi. Ego
contra osculo complexum compello: Me-
ministi nē, cum diceres mihi, me abs te vehe-
menter diligi? & responsum à me, neminem
reperitum, à quo tantopere diligerer, quanto-
pere ipse à me diligeretur? Et si quid se quius
accidisset, fore vt mutares animum? Ego ve-
rò, quicquid abs te mihi tristius eueniret, nū-
quam tamen amorem erga te meum essem
positurus? Et velim credas mihi, omnia me
cognouisse, nihilq; mihi latuisse, cum famam
meam obrectationibus læsisti, omnia didi-
ci, vbi, & apud quos id factum. Nec apud
quos id factum, nec apud quenquam illorū
vnquam negavi verum esse, quod dixisses,
nec à quoquam vnquam induci potui, vt vl-
lum verbum sinistrum contra te proferrem.
Sed contra affirmavi, te vera dicere, & bono
animo, & singulari erga me charitate id ab
te di-

de dict
meis ti
argum
stenda
oculis
cis fig
Christe
nabam
Et hæc
mus pa

R
at
ratione
petent
minus
tari ill
omnen
tata Di
riam.
quam,
enim v
num iis
nuit? M
veluti
tudine
ac fabe

te dictum factumque. Nec vnquam voris
 meis tibi numen propitiare destiti. Et vt tibi
 argumentum charitatis aduersus te certæ o-
 stendam. Laborabam grauitèr quondam ex
 oculis, cum memor tui, impressi sanctæ cru-
 cis signum super illis, &: O Domine IESV
 Christe, inquam, per preces illius (te nomi-
 nabam) sana me, & extemplo curatus sum.
 Et hæc quidem ad religiosum fratrem opti-
 mus pater.

VIII.

Referebat idem, petitam esse stipem à be-
 ata Dionysia se præsentè, illamque pro
 ratione facultatum suarum imperitam esse
 petenti subsidium, sed illum, quod pro spe
 minus accepisset, cœpisse inhumanè conui-
 tiari illi, & de me, illaque dicere, quæ præter
 omnem erant honestatem. Indignata & inei-
 tata Dionysia, voluit vltum ire tantam iniu-
 riam. Quod ego sentiens, quid tibi vis, in-
 quam, Domina tibi ipsi insidiaris. Omnem
 enim virtutem ab animo excludis. Quid dig-
 num iis sustinebis, quæ pro te Christus susti-
 nuit? Meministi Domina, quantam vim opū
 veluti stercora dissiparis? Quod si mansue-
 tudinem tibi non comparaueris, perinde eris
 ac faber ærarius, qui massam ferri tundit, &
 nullum

nullum inde vas cōficit. S. Ignatius; Mansuetudinem, inquit, volo, qua omnis vis & potestas principis huius mundi eneruatur. Nota certa est contemptus mundi, nulla re perturbari. Est, qui multa auri pondo & talenta contemnit, & afficitur vna acicula, cuius gratia commouetur, & loco talenti collocat spinam, efficitur mancipium acus aut cucullij, aut pallij, aut libri, nec est seruus Dei, sed illius, quod amat. Præclare dixit ille è sapientium senatu: quot vitia animi, tot domini. Et Apostolus; à quo quis superatus est, huius & seruus est. His illa auditis emendata, & admirata inuenisti, inquit, Deum quæ desideras.

I X.

Sanctus Dorotheus restam, & à Patribus olim ostensam virtutis viam, qua seipsum quisque accusatum & reprehensum ibat, penitus nobis amissam affirmavit, quando aliorum facta in crimen vocamus, nostra excusamus, & culpam in alterum reiicimus, cum nos ipsi recto à tramite aberremus, præcepta & leges diuinas violemus, & interim causam alteri assignemus. Conuentus sum, inquit, à duobus quibusdā de se mutuo quiritantibus, quod maior de minore diceret; cum præscribo illi exequendum aliquid, affligitur; & iuxta cum illo ego quoque

quoq; indignatus, non eo animo ab illo acci-
pi mea præcepta, quo fiunt, charo inquã, sin-
cero & bono. Sed minor: Ignosce, inquit, Do-
mine fortè iste nõ mandat mihi cū ea qua de-
bet religione, sed vti placet illi, imperat mihi,
& inde arbitror animus meus nõ ita sentit de
illo vti deberet, & Patres docuere. Aduertite
animum, inquit Dorotheus, quomodo isti
duo (parum religiosi) fratres inter se con-
tenderint, & alter in alterum causam deriu-
at ac retorserit?

X.

Alii quoque inter se pari modo alterca-
ti, mutuatim deprecati sunt, sed ita ve-
neuter alteri faceret satis, alter enim affirma-
bat id ab altero non ex animo factum, proin-
de ex Patrum præscripto nec satisfactū: alter
verò alterum aiebat, nõ prius, quam ipse ve-
niã peteret ab eo fuisse ad charitatis & pacis
conditionē adductum, ac proinde non ex a-
nimo sibi reconciliatum. Viden' Domine, vti
serrã inter se reciprocãrunt, funemq; cõten-
tionis traxerint, vt alter mulgeret hircū, alter
supponeret cribrū? Vinden' animi rationisq;
prauitatē? Testor Deū, me tota mente percel-
li, cū attendo sanctorū etiam Patrum oracu-
la & respõsa ad perniciosã voluntatis nostrę
praua

prava senſa & affectus à nobis detorqueri, &
 deoque in exitium animorum verti. Erat
 culpa ſingulis in ſe transferenda, & alteriſe
 tendū, ſe non ex animo alteri ignouiſſe, eo
 que non ſatisfeciſſe, & alteri ſe non fuiſſe pa
 ratum ab animo ad ignoſcendum alteri, pri
 uſquam ille ſupplex culpam deprecaretur.
 Ita duobus quoq; prioribus erat faciendum,
 maioriq; dicendum, ſe nimis imperioſè cum
 minore egiſſe, ſuaq; culpa factum, vt Deus illi
 eam mentem non daret, qua mihi ſatisface
 ret, & minori viciffim, maiorem ſibi modeſtè
 & ſuauiſſe præcepiſſe, ſe verò contumacem
 & refractarium nihil habere religionis. Sed
 neuter illorum ingreſſus eſt rectam viam, qua
 in ſeipſum deſcenderet, ſeipſum reprehende
 deret, ſed alter in alterum culpam auertebat,
 reumque proclamabat. Vnde ſequitur, nos in
 virtutis progreſſu nihil promouere, ſed omni
 nem à nobis vitam in mutua animorum
 diſſenſione corrup
 pi.